

SÜNDMUSED

Inimkaubanduse ja prostitutsiooni ennetamist käsitlev koolitus 28.- 29. novembril

ENUT ja MTÜ LIVING FOR TOMORROW korraldavad inimkaubanduse ja prostitutsiooni ennetamist käsitleva koolituse. 28.-29.novembril 2003 toimub Sotsiaalministeeriumi ruumides koolitus õpetajatele, kutsenõustajatele ja noorsootöötajatele teemal, kuidas ennetada noorte sattumist inimkaubanduse ja prostitutsiooni ohvriks. Koolitus viiakse läbi Põhja- ja Baltimaade naistega kaubitsemise vastase ühiskampaania raames. Koolituskursust ning kampaaniat rahastab Põhjamaade Ministrite Nõukogu.

Lisainformatsioon:

Katri Eespere

Telefon +372 6269 251, 05120163

E-post: katri.eespere@enut.ee

Kodulehekülge <http://www.nordicbalticcampaign.org>

ENUT-i koduleheküljel on uus aadress ja ülesehitus

Kevadest alates saab ENUTi kohta informatsiooni uuel interaktiivselt veebilehelt www.enut.ee, mille eest võlgname tänu Norra Välisministeeriumile.

Millist informatsiooni sealt leida võib?

- Uudised ENUTi tegemiste kohta.
- Regulaarselt täiendatavad ENUT-i raamatukogu, Eesti naisorganisatsioonide ja Eestis läbiviidud soouuringute andmebaasid
- Kõik ENUTi Uudiste väljaanded
- Soouuringute ajakirja Ariadne Lõng tutvustus
- Tallinna Pedagoogikaülikooli soouuringute lisaeriala tutvustus
- Kasulikke viiteid välismaa infokeskustele ja feministlikele raamatukogudele
- ÜRO CEDAW komitee soovitusi Eesti Vabariigi valitsusele
- Raamatu *Soorollid õppekirjanduses* terviktekst
- Eesti Naisühenduste Ümarlaua ajalugu, liikmete nimekiri ning tegevused
- Link *Tilliga ja tillita: retsepte Eesti feministidelt* veebilehele

Käesoleva numbri väljaandmist toetab Norra Välisministeeriumi programm

Plan of Action for Candidate Countries to the EU

Toimetus ja küljendus: Selve Ringmaa

Eesti Naisteühenduste Ümarlaua (ENÜ) seminar

22.-23. oktoobril toimus Tallinnas ENÜ järjekordne seminar, kus osalesid ümarlaua 22 liikmesorganisatsiooni esindajad, kokku üle 40 inimese.

Seminarile tulijad võtsid laupäeva hommikupoolikul aktiivselt osa Eesti sotsiaalteaduste aastakonverentsi seksioonist "Tärgkavatest soouuringutest Eestis", kus ettekandega esinesid Tiina Raitviir, Malle Järve, Ivi Proos, Iris Pettai ja Jüri Uljas. Järgnes juba seminari raames toimunud arutelu teemal "Kuidas rääkida meestega soolisest võrdõiguslikkusest". Meesuuri ja Jüri Uljas rääkis meeste huvidest. Arutelus osalesid veel Iris Pettai ja Ülle-Marike Papp, diskussiooni juhtis Reet Laja.

Pühapäeval arutati ENÜ võimalikku liitumist Ühiskondliku leppega ja ümarlaua edasisi tööplaane. Moodustati töögrupid, mis hakkavad süvendatult tegelema erinevate valdkondade probleemidega, nagu näiteks naistevastane vägivald, naiste tervis, haridus.

ENUT on partneriks Baltimaade naiste virtuaalse infokeskuse projektis, mida on viimase kahe aasta jooksul toetanud Põhjamaade Ministrite Nõukogu. Koostöö on järgmisel aastal laienemas ka Venemaa edelaossa. Samuti osaleb ENUT Ida-Euroopa naiste infokeskusi hõlmavas koostööketis REWIND NET.

Ootame külastajaid ENUT-i veebilehele ning E-N 12-16 ja R 12-14 infokeskusesse ja raamatukogusse!

ENUT-i KONTAKT

Narva mnt. 25-410,

Tallinn 10120

Tel./ Fax (+372) 6409173

www.enut.ee

E-post: enut@enut.ee

ENUT-i UUDISED 3/03

Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskuse väljaanne nr. 10

Sisukord

lk 1	Toimetajalt
lk 2	Soouuringute lisaeriala avamine <i>Tiina Raitviir</i>
lk 3	Uudisteos "Võtmesõnad. 10 sammu feministliku uurimiseni" <i>Mirjam Hinrikus</i>
lk 3	ENUT-i raamatukogu muutub <i>Marju Järve</i>
lk 4	Tilliga ja tillita: retsepte Eesti feministidelt <i>Kadi Mänd ja Mari-Liis Sepper</i>
lk 5	Mida naised tahavad? <i>Annika Grigortshuk</i>
lk 6	Ilmus raamat... <i>Mari-Liis Sepper</i>
lk 6	Raamatu "Võrdsed võimalused" tutvustamine <i>Eha Reitelmann</i>
lk 7	ENÜ loomisest <i>Eha Reitelmann</i>
lk 9	Euroopa Naiste Lobby pidas 11.-12.oktoobril aastakoosolekut <i>Reet Laja</i>
lk 10	Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse seaduse tulevik <i>Ülo Siivelt</i>
lk 11	Politseiseminar koduvägivalla teemadel <i>Iivi Jõe-Cannon</i>
lk 12	Sündmused

Toimetajalt

2003. aastal on silmapaistvalt palju ilmunud uusi võrdõiguslikkuse alaseid trükiseid ja toimunud üritusi. Käesolevas "ENUT-i Uudiste" numbris püüamegi anda ülevaate viimase aja tähtsamatest tegemistest. Samuti käsitletakse soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu olukorda ning antakse infot Eesti Naisteühenduste Ümarlaua (ENÜ) ja teisi naisorganisatsioone puudutavatest teemadest.

Numbrit alustab 7. oktoobril toimunud soouuringute lisaeriala ametliku avamise ülevaade. Avaüritusel esitleti ka feministliku uurimise käsiraamatut "Võtmesõnad". Seepärast teeb raamatu toimetaja Mirjam Hinrikus sellest ülevaate. Marju Järve tutvustab ENUT-i raamatukogu täienenud võimalusi sel sügisel.

Sel suvel muutusid toimekaks Eesti noored feministid ja võrdõiguslased, Kadi Mänd ja Mari-Liis Sepper tutvustavad kogumikku "Tilliga ja tillita: retsepte Eesti feministidelt" ja Annika Grigortshuk teeb ülevaate kampaaniast "Mida naised tahavad?", mille raames toimus raamatuesitluse kõrval näitusi, filmiõhtuid ja diskussioone kokku kolmes linnas: Tallinnas, Pärnus ja Tartus.

Selles numbris anname ülevaate vahepeal toimunud sündmustest seoses soolise võrdõiguslikkuse õigusnormidega. Mari-Liis Sepper tutvustab raamatut "Võrdsed võimalused naistele ja meestele Euroopa Liiduga ühinemise protsessis" ja Eha Reitelmann räägib omakorda, kuidas "Võrdsete võimaluste" raamatu kaudu on tõstetud naisorganisatsioonide ja omavalitsuste esindajate teadlikkust. Sel suvel teadvustasid Eesti naisorganisatsioonid vajadust selgemate koostöövormide järele. Eha Reitelmann teeb tagasivaate ümarlaua kokkuleppe sündimisest ja ENÜ loomisest. Reet Laja annab aru, kuidas töötab Euroopa Naiste Lobby.

Jätakuvalt teeb muret soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu, mille suunamiseks loodud töögrupi tegevust tutvustab Ülo Siivelt õigusloomeportaali

Themisest. ENUT-i tegemistest on lühiülevaade veel politseikoolitustest koduvägivalla teemadel ja peatselt toimuvatest koolitustest õpetajatele inimkaubitsemise teema käsitlemiseks töös noortega. Tutvustame ka ENUT-i uut kodulehekülge ja selle kasutamise võimalusi.

Soouuringute lisaeriala avamine Tallinna Pedagoogikaülikoolis

*Tiina Raitviir
lisaeriala õppekava juht*

Soouuringute lisaeriala avamispidu toimus 7. oktoobril TPÜs. Samas esitleti feministlikke põhimõisteid lahti seletava lugemikku "Võtmesõnad" ning tähistati eesti noorema põlvkonna naiste ja meeste vaateid soolisele võrdõiguslikkusele kajastava ning ootamatult ülipopulaarseks osutunud raamatu "Tilliga ja tillita: retsepte Eesti feministidelt" uue tiraazhi müüki jõudmist.

Ürituse korraldas ENUT, kelle eestvõttel ja tõhusal kaasaaitamisel avati sel sügisel sotsioloogia osakonna juures interdistsiplinaarne soouuringute lisaeriala. Reet Laja, ENUTi juhatuse esinaine, avaldas lootust, et soouuringute lisaeriala aitab pikapeale kaasa sooga seotud võhiklikkuse vähendamisele ka valitsevates ringkondades. Kahjuks heidetakse siiani Riigikogus soolise võrdõiguslikkuse üle rumalat nalja, vastav seadus on vastu võtmata ja hoolimata inimressursside vähesusest Eestis hoitakse võimekaid naisi poliitikas ja majanduses otsustamisest ja juhtimisest eemal.

Laja andis alustuseks sõna rektor professor Mati Heidmetsale, kes tõdes heal meelel uute tuulte ülikooli jõudmist ning avaldas lootust, et selle eriala lõpetajad oskavad tulevikus ametnike, õpetajate ja juhtidena paremini mõista ühiskonna kahe suure inimrühma vajadusi ja vastuolusid, lisaks ehk näevad ka oma koduse elu probleeme tasakaalukamalt. Naljatumisi hoiatas ta võitleva feministliku poliitika eest, mida tuleb õppetööst eemal hoida. Soouuringud kuuluvad selliste uute akadeemiliste suundade hulka, märkis Heidmets, mida algul kardetakse, seejärel tõrjutakse ja naeruvääristatakse, siis tasapisi peetakse normaalseks ning lõpuks igasuguse teadusliku uurimise loomuliku osana unustatakse. Ehk siis täpselt nii, nagu on läinud teiste algselt novaatorlike teadussuundadega.

Professor Jüri Kruusvall, sotsioloogia osakonna juhataja, tunnistas oma eksimust, kui ta esialgu ei uskunud uue lisaeriala elujõulisusse. Ometi ei takistanud kahtlused teda atraktiivset ideed toetamast. Sel sügisel on end lisaerialale registreerinud 38 õppurit, sh 9 Avatud Ülikoolist ja teistest kõrgkoolidest. Tudengite hulgas on märkimisväärselt palju noormehi. Lõpetuseks näitas Kruusvall osakonna äsjase uuringu tulemuste põhjal tehtud jooniseid, millest selgus, et 8. klassis õppijate väärtused, hoiakud ja tegevused sõltuvad tõepoolest väga tugevalt vastaja soost, ning rõhutas veelkord, et neid erinevusi ja nende põhjuseid tuleb tunda.

Allakirjutanu tutvustas soouuringute lisaeriala aineid ja õppejõude:

- Sissejuhatus soo-uuringutesse – Liina Järviste ja

Mirjam Hinrikus;

- Sugu ja ühiskonnateadused –Tiina Raitviir ja Mari-Liis Sepper;

- Sooperspektiiv hariduses ja psühholoogias – Voldemar Kolga ja Pirkko Hynninen;

- Sooaspekt kirjandus-, keele- ja kunstiteaduses – Tiina Aunin või Tiina Kirss, Raili Põldsäär ja Katrin Kivimaa;

- Sugu ja meedia; selle õppeaasta valikaine – Barbi Pilvre. See aine on kujunenud eriti populaarseks.

Iga aine maht on 3 ainepunkti, kogu bakalaureuse taseme 15-ainepunktiline lisaeriala läbitakse ühe õppeaastaga. Enamik noori õppejõude on õppinud soouuringuid või oma põhiala välismaal, magistritööd on kaitstud ja doktoritööd tulekul. Päril hiljuti, 10. septembril kaitse Montpeller ülikoolis, Prantsusmaal magistrikraadi õigusteaduses Mari-Liis Sepper. Õppejõudude seas nimekaim on üleilmselt tunnustatud naisuuringute professor Tiina Kirss Toronto Ülikoolist, Kanadast. Kiirelt arenevate asjade loomulikuks käiguks on peatselt soouuringute õpetamine ka magistritaseme üliõpilastele.

Barbi Pilvre tutvustas kuulajatele "Võtmesõnade" raamatut, mille andis Avatud Eesti Fondi toel välja Eesti Keele Sihtasutus. Ta ütles, et soome naisuurijate feministliku teorialoome hetkeseisu ja ajaloo tõlgenduse eestindamine on eesti naisuurijatele sündmus, millest hiljem hakatakse aega arvutama – enne ja pärast selle teose ilmumist. Käsiraamat kuulub soouuringutesse sissejuhatava aine põhikirjanduse hulka, kuid on kasutatav ka teistes lisaeriala ainetes. Lisaks peaks "Võtmesõnad" huvi pakkuma nii naisorganisatsioonide liikmeile kui ka laiemale asjahuviliste ringile.

Ürituse lõpul tuletati meelde, et meesuuringud naisuuringute kõrval unarusse ei jääks, tänati kõiki kaasaaitajaid ning moraalset ja materiaalselt tuge pakkunuid, et soouuringute lisaeriala pärast paariaastast eeltööd avati ja õpetamist hõlbustavad raamatud ilmuda said. Edasi mindi kohvikusse, kus söödi, joodi ja vesteldi.

soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise kohta. Ülevaade oli esialgne, kuna eelnõu saatus oli veel lahtine, juba siis oli kokkuviidud eelnõus võimalik osutada põhimõtetelisele vastuolule ja raskustele definitsioonidega.

Diskussiooni käigus võeti kokku vabaihenduste põhimõttelised seisukohad, et mõistlik ja otstarbekas on soolist võrdõiguslikkust käsitleda ikkagi eraldi seaduseelnõus, kuna see on ülevaatlikum ja annab parema võimaluse teha hilisemaid muudatusi, kuna on tulemas uusi EL-i direktiive selles küsimuses. Vajalik on tegelemine eelnõu sisuga, eelkõige silmas pidades rakendusmehhanisme, rahvusvahelist koostööd (eriti EL-i institutsioonidega), nõustamist ja vajadust ühtlustada era- ja avaliku sektori erinev õiguslik regulatsioon. Rõhutati, et tegemist ei ole poliitilise parem- või pahempoolsuse probleemiga, vaid inimõiguste probleemiga.

Tugigrupi edasistes sammudes peeti vajalikuks panustada Euroopa Liidu normidele ja majanduslike argumentidele, ministritele lähenemiseks kasutada individuaalseid strateegiaid, otsustati alustada pöördumisest justiitsministri poole. Otsustati, et eraldi seaduse vajalikkust põhjendava kirjaga lähevad ministriga

Politseiseminar koduvägivalla teemadel Ilvi Jõe-Cannon

12. veebruaril 2003.a. organiseeris ENUT koos Lõuna-Tallinna politseiosakonnaga eesti politseinikele seminari koduvägivallast. Seminari toetasid Põhjamaade Ministrite Nõukogu ja Norra saatkond Tallinnas.

Norra suursaadik Per Kristian Pedersen sõnas oma tervituskõnes: "Koduvägivallad kõigutab tänapäeva kaasaegse maailma ühe keskse institutsiooni – turvalise kodu – alustalasid. Kujutluspilt kodust kui kaitset pakkuvast paigast ning perekonnast kui armastuse, austuse ja hoolimise sümbolist variseb tegelikkuses sageli kokku. Elamine ilma hirmu ja vägivaldta on üks põhilisi inimõigusi. Ohtu

võivad endast kujutada ka võõrad, kuid veel hullem on, kui ohtlikuks osutub lähedane inimene. Keegi, keda sa usaldad ning keegi, kelle eest on raske põgeneda – näiteks pereliige või sõber.

Võimulolijate ülesandeks on vägivalda ennetada, ükskõik, kas see leiab aset tänavatel, tööl või kodus. Efekttiivne ennetustöö on sellest vaatepunktist väga oluline ning peab endas ühendama erinevate institutsioonide koostööd, ühiseid jõupingutusi ning ühiseid eesmärgi."

Ilvi Jõe-Cannon, ENUT-i tegevdirektori kohusetäitja

kohtuma Ülo Siivelt, Mari-Liis Sepper ja Ivi Proos. Ootamatult teatas 17. oktoobril sotsiaalministeerium, et nad on välja töötanud uue soolise võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu, mis õige pea kooskõlastusringile ja Riigikogusse saadetakse. Pärast eelnõude järjekordset lahkuvimist saab tulevikus ilmselt kõige kriitilisemaks küsimuseks seadusejärgse järelevalve korraldamine ja toimivate rakendusmehhanismide loomine.

Soolise võrdõiguslikkuse saaga jätkub...

THEMIS - Õiguskeskuse seadusloome foorumi Themis eesmärgi, ülesehitust ja tegevust vaata Themise kodulehelt www.lc.ee/themis. Kätesaadavad on seaduseelnõude tekstide ja seletuskirjade viimased versioonid, on võimalik teha ettepanekuid ja jälgida eelnõu käekäiku. Kasutajaks registreerunute saadetakse infot edasi ka meili teel. Soolise võrdõiguslikkuse teemadel korraldas Themis esimese ümarlauri juba 17. märtsil 2001. Vt. ümarlauri protokoll: http://www.lc.ee/foorum/lc/template.pl?show=txt/SE/SVS_ymar_protokoll&C=3 ja ümarlauri ettepanekud: http://www.lc.ee/foorum/lc/template.pl?show=txt/SE/SVS_ettepanekud&C=3

Seminari peaesinejad olid Norrast: Jorgen Lorentzen, meeste ja vägivalla spetsialist Oslo ülikoolist ja Dag Simen Grotterud, politseinik Stovneri politseiosakonnast, kes pani kokku pilootprojekti Norra korralvuritele, kes tegelevad koduvägivallaga. Jorgen Lorentzen märkis ära, et naised on oma kodus sageli rohkem ohus kui näiteks pimedal linnatänaval ning on vajalik teadvustada, kes on sel juhul vägivalla toimepanija. Dag Simen Grotterud selgitas lähenemisviisi, mida kasutab Stovneri politsei koduvägivalla juhtude puhul, ning kirjeldas üht traagiliselt lõppenud juhtumit.

Sotsioloog ja soouurija Iris Pettai Avatud Ühiskonna Instituudist andis ülevaate koduvägivallast Eestis. Psühholoog professor Voldemar Kolga Tallinna Pedagoogikaülikoolist, rääkis vajadusest agressiivsete meeste kriisikeskuse järele Eestis.

Ühepäevasest seminarist, mille programmi oli koostanud Suzanne Lie, ENUTi endine direktor, võttis osa 60 politseiniku Kirde-Eestist, Tallinnast ja Pärnust. Seminari aitas organiseerida psühholoog Helle Niit, kes abistas ka tõlgina. Seminar leidis kajastust Eesti päevalehtedes ja Politseilehes.

eelmise aruandeperioodi tegevustest ja kulutustest. Jagati eelmise, 2002.a EWL-i aastaaruande brošüüri pealkirjaga "Women Shaping the Future of Europe", millega on nüüd võimalik tutvuda ka ENUT-i raamatukogus. Lisaks tutvustati selle aasta jaanuarist juunini läbi viidud tegevusi ja väljatöötatud fondide otsimise strateegiat EWL-i tegevuse jätkamiseks ja laiendamiseks aastatel 2003-2005.

Kahe tiheda tööpäeva jooksul leiti aega töögruppides mitmete aktuaalsete teemade läbiarutamiseks: eelkõige kuidas minna edasi Euroopa uue võrdõiguslikkuse direktiivi eelnõuga ja kuidas integreerida võrdõiguslikkuse küsimus Euroopa Liidu immigratsiooni poliitikasse.

Uue soolist võrdõiguslikkust käsitleva direktiivi eelnõu toetuseks saatsid EWL-i algatusel erinevate maade organisatsioonid mõni nädal varem sadu toetuskirju europarlamenti liikmetele. Hea meel on tõdeda, et uue direktiivi toetusaktioonist võtsid osa teadaolevalt 25 Eesti Naisühenduste Ümarlaua liikmesorganisatsiooni. Suure huvi ülesnäitamise tõttu eri maade naisorganisatsioonide poolt otsustati eelnõu jätta Europarlamendis töösse. Uue direktiivi eelnõu töögrupis tehti mitmeid ettepanekuid, kuidas EWL-i liikmed selle eelnõuga edasi võiksid minna.

EWL-i aastakoosolek Brüsselis

Lisaks surve avaldamisele oma maa valitsuste ja parlamentide liikmetele soovitati ka selgitustööd eelnõud puudutavates huvigruppides nagu kindlustusfirmad ja meediaorganisatsioonid.

12. oktoobril võeti Euroopa Naiste Lobby assotsieerunud liikmeks nii Eesti Naisteühenduste Ümarlaud kui ka Naiste Koostöökett. Täisliikmeteks said Bulgaaria ja Läti. Teised uued liikmesmaad alles kaaluvad oma liikmelisuse vormistamist. Liikmeks võetud organisatsioonidel on nüüd kohustus kõigi eelpool nimetatud rahvusvaheliste organisatsioonide dokumendid endale selgeks teha, et EWL-i töös kaasa lüüa võrdväärsete partneritena. ENUT kui esimese aasta jooksul Eesti Naiste Ümarlauda teenindav organisatsioon on asunud oma raamatukogu täiendama seni puudu olevate dokumentidega.

Viimasena oli päevakorras 2004.aasta tegevusprogramm, mis koosnes üldeesmärkidest ja viiest peatükist: võrdõiguslikkus majanduses, võrdse osaluse ja esindatuse taotlemine, võrdõiguslikkuse tagamine sotsiaalküsimustes, kodanikuühiskonna arendamine. Seati järgmise aasta EWL-i sise poliitika suunad. Kõiki liikmesorganisatsioone ootab ees palju tõsisid tööd.

organisatsioonide ja uurijate vahel. 25.augustil otsustati:

- niipea kui uue seaduseelnõu tekst saab kättesaadavaks, teha esialgne analüüs selle juriidilistest, sotsiaalsetest ja majanduslikest mõjudest Themise poolt ja tutvustada seda meedia kaudu;

- ühendatud seaduseelnõu korral algatada protestikirju erinevate organisatsioonide poolt, et näidata altpoolt tulevat survet ja edastada kõik pöördumised ka Themisele;

- koostada elektronpostilist koosolekul osalenud inimestest, et võimaldada edasist koostööd ja infovahetust.

Teisel koosolekul 3.oktoobril andis sotsiaalministeeriumi Võrdõiguslikkuse büroo juhataja Ülde-Marika Papp ülevaate võrdõiguslikkusega seotud eelnõude olukorrast. Oktoobri alguses oli veel pooleli sotsiaalministeeriumi ja justiitsministeeriumi koostöös uus eelnõu, milles on kokku pandud kaks varasemat eelnõud

Uudisteos "Võtmesõnad. 10 sammu feministliku uurimiseni"

Mirjam Hinrikus
toimetaja

"Võtmesõnad" on selgelt liigendatud käsiraamat, mis juhatab lugeja feministliku uurimise peamiste mõistete juurde. Igas peatükis avatakse üks keskne võtmesõna, milleks on rõhuline, emantsipatsioon, soosüsteem, naine, erinevus, subjekt, seksuaalsus, keha, teadmine ja paigutumine. Tegemist on esimese ulatuslikuma katsega korrastada feminismi-alast terminoloogiat eesti keeles.

"Võtmesõnad" analüüsib, kuidas mõisted haakuvad teooriatega ning kuidas need üliõpilase või teadlase töövahenditena mõtlemist suunavad. Raamat on kirjutatud "teadlastelt teadlastele" – lugejalt ei eeldata eelteadmisi feministlikust

teooriast, küll aga teatavat orienteerumist kaasaegsetes ühiskonnakäsitlustes ja filosoofilises traditsioonis.

Soovime selle tõlkeramatuga tutvustada feministlikku uurimist, mis on Soomes oma ühiskonnakriitilisuse ja tulevikuvisionidega hinnatud ja arvestatav, samuti innustada eesti uurijaid seda vaatenurka kasutama meie turumajanduse ja tarbimiskultuuri analüüsis.

"Võtmesõnu" esitleti 7. oktoobril Tallinna Pedagoogikaülikooli soouuringute lisaeriala pidulikult avamisel ja ta on selle eriala sissejuhataval kursusel õpikuna kasutusel.

Raamatut "Võtmesõnad. 10 sammu feministliku uurimiseni" levitab Eesti Keele Sihtasutus, see on müügil raamatupoodides üle Eesti ja eriti soodsas hinnaga Eesti Naisuurimis- ja Teabe keskuses. Raamatu väljaandmist toetas Avatud Eesti Fond.

ENUT-i raamatukogu muutub kaasaegsemaks

Marju Järve
raamatukoguhoidja

Uus kooliaasta ning soouuringute lisaeriala käivitumine on ENUTi raamatukogu tegevust tunduvalt elavdanud.

Septembri- ja oktoobrikuu jooksul on lisandunud 35 uut lugejat, nende hulgas üliõpilasi ja õppejõude ka väljastpoolt Pedagoogikaülikooli.

Jätakuvalt toimub ENUTi raamatukogu andmebaasi sisestamine internetipõhisesse kõiki suuremaid Tallinna ja Tartu raamatukogusid ühendavasse andmebaasi ELNET (<http://ester.nlib.ee>). Hetkel on ELNETi sisestatud veidi üle poole ENUTi raamatutest.

Meie raamatukogu elektronkataloog on aga täies mahus kättesaadav ENUTi koduleheküljel www.enut.ee, kus lisaks raamatutele on kirjed ka eesti meedias ilmunud naisuurimislite ja võrdõiguslikkust kajastavate artiklite kohta alates aastast 1990, kirjed Eestis läbi viidud uurimuste kohta ning ENUTi videoteegi andmebaas.

Ligipääs andmebaasidele Interneti kaudu lihtsustab tunduvalt nii lugeja kui ka raamatukogutöötaja tööd. Tihti jõuab uus lugeja raamatukokku juba konkreetse raamatusooviga, mis säästab kohapeal otsinguks kuluvat aega.

Raamatukogul on ka meiliaadress: raamatukogu@enut.ee, kuhu kirjutades saab küsida täpsemat infot kas huviäratavate raamatute või paluda huvipakkuva teema kohta raamatusoovitust, pikendada oma laenutustähtaega ning esitada muid raamatukogu tööd puudutavaid küsimusi.

ENUT-i raamatukogu ootab uusi ja juba tuttavaid lugejaid E – N kell 12.00-16.00 ja R kell 12.00-14.00. Lugejaks registreerumiseks on vaja kaasa võtta isikult tõendav dokument, raamatuid saab koju laenutada kuuks ajaks. Lisainformatsioon meie koduleheküljel <http://www.enut.ee/enut.php?id=18>

Raamatukogust saab lisaks laenutamisele osta Ariadne Lõnga numbreid, feministlikku esseekogumikku "Tilliga ja tillita" ja esimest eestikeelset soouuringute õpikut "Võtmesõnad".

Tilliga ja tillita: retsepte eesti feministidelt

Kadi Mänd ja Mari-Liis Sepper
toimetajad

“Tilliga ja tillita: retsepte Eesti Feministidelt” on raamat elust enesest, milles räägitakse lugusid seksist, mähkmete vahetamisest, autoga töökojas käimisest ja missivalimisest, ühtlasi klaaritakse arveid nii mõnegi šovinistiga. Selles raamatus pakuvad 15 noort eestlast (naised ja mehed) oma nägemuse feminismist või analüüsivad teatud ühiskonnaähtusi läbi feministliku perspektiivi. Tasub lugeda kõigil, kes tunnevad huvi – mis see feminism õieti on ja kes on Eesti feministid. Lisaks põnevaid retsepte ning sõnastik, mis avab hulga moodsate mõistete nagu „girl power“, „seksuaalne ahistamine“, „patriarhaat“ ja „sooroll“ tegeliku sisu.

19.juunil Hobusepea galeriis Tallinna Vanalinnas toimunud raamatuesitus ja tänavalegi ulatunud pidu oli osa suuremast kampaaniast “Mida naised tahavad?”, kus noorte feministide sõnumit toetasid kunstiprojektid, dokumentaalfilmid, seminarid ja diskussioonid. Elevust tekitasid ja ülipopulaarseks osutusid lõbusate feministlike loosungitega T-särgid ning naiste ja meeste aluspesu, mis müüdi läbi veel enne, kui pidu õieti alatagi jõudis.

Sisult provokatiivse ja vormilt atraktiivse esseekogumiku esimene tiraazh lõppes paari kuuga, ka särke ja pesu tuli juurde trükkida. Raamatu teine

“tulemine” ajastati sobivalt Tallinna Pedagoogikakooli soouuringute lisaeriala avamisega sel sügisel. Juba õppiva noorsoo seas kultusteoseks muutunud esseekogumikust on saanud akadeemiliste soouuringute kõrval alternatiivse feministliku vaimutoidu allikas, levitades noorte hulgas feminismi ja võrdõiguslikkuse aateid laiemalt kui suudavad tõsised infobrošüürid.

Lühiteavet esseede ja autorite kohta tasub otsida veebiaadressilt: <http://kliinfann.artun.ee/till/>. Põnevaid peegeldusi leiab kultuurilehe “Sirp” 17.oktoobri numbrist Mari Sobolevi <http://www.sirp.ee/2003/17.10.03/Sots/sots1-7.html> ja Jürgen Rooste <http://www.sirp.ee/2003/17.10.03/Sots/sots1-8.html> sulest.

Jätkuprojektina planeerime aktiivset ja päevakajalist feministlikku veebilehte, kus näevad netivalgust temaatilised mängud, küsimustikud ja kus oleks võimalik teha interaktiivset nalja, näiteks premeerida igakuiselt

silmapaistvamaid šoviniste. Mõne aja pärast peaks sellest kujunema eesti femmarite küberpesa. Loomulikult saab seal olema ka on-line poenurk, kust tellida üha täienevat nimestikku feministlikku kribu-krabu, millega oma meelsust igapäevaselt demonstreerida ja propageerida.

Raamatut “Tilliga ja tillita: retsepte eesti feministidelt” saab osta Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskuses ja kõigist häästivarustatud raamatupoodides üle Eesti.

Täname projekti rahastajaid: ÜRO Rahvastikufondi, Avatud

Eesti Fondi, Kultuurkapitali ja Eesti Vabariigi Sotsiaalministeeriumi.

Mikko Lagerspetz “Tilliga ja tillita” raamatuesitusel

Leppe Sihtasutuse juhi Agu Laiusega ning arutasime, kuidas rääkida naistega soolisest võrdõiguslikkusest. Ülle-Marike Papp tutvustas vastvalminud raamatut “Erinevad, aga võrdsed”. Paides võttis ENÜ vastu pöördumise Riigikogu sotsiaalkomisjonile vanemahüvitise seaduseelnõu asjus, milles toetasime kõigi laste võrdseks väärtustamiseks vanematele ühesuguse hüvitise kehtestamist ja olime vastu ettepanekule esimese 6 kuu jooksul maksta vanemahüvitist ainult emale, kuna see on otseses vastuolus soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetega. Kuna Riigikogu seadust menetledes meie ettepanekuid

Euroopa Naiste Lobby pidas 11.-12.oktoobril 2003 Brüsselis oma aastakoosolekut

Reet Laja
Eesti Naisteühenduste Ümarlaura esinaine

Euroopa Naiste Lobby (*European Women's Lobby*, EWL) aastakoosolekule eelnes 10.oktoobril ühepäevane

Reet Laja EWL-i aastakoosolekul

seminar “Euroopa valimised 2004. Naised nõuavad võrdselt osa” (European Elections 2004: women demand an equal share). Seminaripäeva esimesel poolel toimus kaks paneelistungit. Esimesel neist käsitlesid naisministrid ja europarlamenti naisliikmed takistusi, millega nad oma igapäeva tegevuses kokku puutuvad ning visioone ja ideid olukorra parandamiseks. Teisel ettekannete paneelil tutvustati poliitiliste parteide strateegiaid otsuste tegemisel võrdõiguslikkuse edendamiseks. Hommikune istung lõppes elava debatiga mõlemal paneelil esinejate ja teiste seminarist osavõtjate vahel.

Pärastlõunal jätkus erinevate strateegiatega ja kogemuste tutvustamine poliitiliste otsuste tegemisel. Tutvustati Euroopa Nõukogu, Prantsusmaa ja tulevase Euroopa Liidu maa Sloveenia vaatenurki

ei arvestanud, ühinesime koos liikumisega Eesti Lapse Eest selle seaduse vastu korraldatud meelevaldusega.

Mis on kavas?

Jaanusis toimub ENUT-i eestvedamisel koostöös ENÜ-ga järjekordne Eesti naisorganisatsioonide aastakonverents.

Aga sellest juba järgmises lehenumbris.

võrdõiguslikkuse ellurakendamise küsimuses.

Tulevastes Euroopa Liidu maades on naistel eriti raske kandideerida ja saada valituks europarlamenti. Diskussiooni tulemusena soovitati igal maal välja töötada oma strateegia, mis arvestab just selle maa valimissüsteemi iseärasustega.

Seminaripäev lõppes deklaratsiooni vastuvõtmisega, milles nõuti konkreetseid ja siduvaid meetmeid võimu võrdseks jagamiseks naiste ja meeste vahel Euroopas. Need peaksid sisalduma uues konstitutsioonilises leppes ja olema arvestatud europarlamenti valimistel 2004. Erilist tähelepanu pöörati deklaratsioonis demokraatia muutmisele reaalsuseks tulevastes Euroopa Liidu maades.

Euroopa Naiste Lobby pidas oma aastakoosolekut kahel päeval: 11. ja 12. oktoobril.

Igalt liikmesmaalt oli kutsutud osa võtma kolm esindajat. Esindatud olid ka rahvusvahelised liikmesorganisatsioonid. Lisaks võttis samuti tööst osa ligi nelikümmend vaatlejat erinevatest organisatsioonidest nii liikmesmaadest kui ka tulevastest liikmesmaadest. Eesti Naisteühenduste Ümarlaura esindajana viibis nii eelseminaril kui ka vaatlejana EWL peassambleel (aastakoosolekul) allkirjutanu. Töökeelteks olid prantsuse ja inglise keel.

Osavõtjate teadmised võrdõiguslikkuse käsitlusest olid nii ÜRO, ILO, Euroopa Nõukogu kui muidugi ka Euroopa Liidu võrdõiguslikkust käsitlevate (ka kõige uuemate – Tulevikukonvendiga seotud) dokumentide kohta väga põhjalikud. Sõnavõttudes kajastusid need teadmised täpsete tsitaatidena vastavatest dokumentidest. Kõik ettepanekud EWL-i edasise töö või käsitletud dokumentide kohta olid kõigil liikmeil enne koosolekut hoolikalt kodus läbi vaagitud ja kirjalikult aastakoosoleku jaoks ette saadetud. See eeltöö võimaldas teha koosoleku dokumentidega intensiivset tööd kohapeal, kuna ettepanekud olid juba varem korrektselt sõnastatud ja kõigile liikmetele kättesaadavad. Diskuteeritavate küsimuste puhul kuulati ära kordamööda nii pool- kui vastuargumendid.

Nagu aastakoosolekutel kombeks anti ülevaade

Ümarlause mõtte pooldajad pöördusid MTÜ idee kandjate poole ning toimusid mitmed kohtumised ja läbirääkimised kahe mõtteviisi esindajate vahel. Eriarvamusele jäädi just naiste koostöö vormi küsimuses, sest eesmärgid olid mõlemal poolel enam-vähem sarnased.

26. juunil said Kloogarannas kokku piirkondlike ümarlaudade esindajad, et saada paremat ettekujutust Euroopas soolise võrdõiguslikkusega tegelevatest

Seminar Haapsalus

ametkondadest ja organisatsioonidest ning kujundada oma ühised seisukohad Eesti naiste koostöö eesmärkidest ja vormist. 27. juulil olid arutelul osalema kutsutud ka naisuurimuse ja naiskoolitusega tegelevate organisatsioonide ja üleriigilise liikmeskonnaga naisühenduste esindajad, samuti erakondade naiskogude esindajad, kahjuks osalesid viimastest vaid Mõõdukad.

Alla kirjutati ühiste kavatsuste protokoll, milles 18 piirkondlike ümarlaudade ja teiste naisteühenduste esindajad (sealhulgas Eesti Maanaiste Ühendus, Eesti Ettevõtlike Naiste Assotsiatsioon ja Eesti Naisliit) leppisid kokku vajaduses asutada Eesti Naiste Ümarlaud (ENÜ), mille eesmärgiks on tugevdada kodanikuühiskonda, edendada naiste ja meeste võrdõiguslikkust ja toetada selleks naiste koostöövõrgustike tegevust. Lepiti kokku, et ENÜ tunnustab Pekingi platvormi ja Euroopa Naiste Lobby (European Women's Lobby, EWL) eesmärgi ja et ümarlaud on liitumiseks avatud kõigile organisatsioonidele ja võrgustikele, kellel on sarnased eesmärgid. Järgnevalt asuti välja töötama ümarlause koostöölepet.

Paralleelselt toimunud algatuse tulemusena asutasid 4. augustil erakondade naisteühendused koos Naisliidu ja Puuetega Naiste ühendusega mittetulundusühingu Eesti Naiste Koostöökett. Võrreldes esialgse kavaga ühendada ainult üleriikliku liikmeskonnaga naisorganisatsioonide on nüüd uue ühendusega võimalik liituda ka naisteühenduste maakondlikel juriidiliselt registreeritud koostööorganisatsioonidel (maakondlikel

ümarlaudadel). Kahjuks jääb selgusetuks, kuidas avatud ümarlause põhimõtteid mittetulundusühingute seaduse alla painutada ja tagada osalemisvõimalus kõigile naisteühendustele, ka väikestele seltsingutele. Seetõttu jõuti 16. augustil Viljandis Eesti Naisteühenduste Ümarlause (ENÜ) loomiseni, mis annab võimaluse osaleda Eesti naiste koostöös kõigile naisteühendustele, sõltumata nende juriidilisest vormist ja suurusest.

Mida on ENÜ seni korda saanud?

Oma esimesel töökoosolekul 5. septembril Tallinnas, kus osales ka EWL-i peasekretär Mary McPhail, valisime esimeseks aastaks ümarlause eesistujaks Reet Laja, tema asetäitjateks Julia Kovalenko ja Rea Rausi ning ENÜ sekretariaadi kohuseid täitvaks organisatsiooniks ENUT-i. Võtsime vastu tegevuskava aastateks 2003-2005. Tegevuskava sisaldab 7 põhisuunda: soolise võrdõiguslikkuse toetamine riiklikul ja seadusandlikul tasandil, võitlus naistevastase vägivalga eri vormidega, naiste vaesusega, naiste kaasamine otsustamises, vähemusruppide naiste inim- ja kodanikuõiguste tagamine, naiste tervise, abielu ja perekonnaga seonduvad teemad ning Eesti Naiste Kongressi ettevalmistamine 2005. aastal. Lisaks võtsime vastu pöördumise Riigikogu esimehe, põhiseaduskomisjoni esimehe ja peaministri poole, kutsudes neid üles toetama soolise võrdõiguslikkuse seaduse kiiret vastuvõtmist.

10. septembril esitas ENÜ täisliikmeks saamise taotluse Euroopa Naiste Lobbyle.

ENÜ eestseisus: Eha Reitelmann, Rea Raus, Reet Laja ja Julia Kovalenko

Samasuguse taotluse esitas ka Eesti Naiste Koostöökett, seega oleme mõlemad esialgu assotsieerunud liikme staatuses.

Järgmisel kokkusaamisel 18.-19. oktoobril Paides kirjutasime ühiselt projekte, kohtusime õigusloome foorumi Themis esindaja Ülo Siivelti ja Ühiskondliku

Mida naised tahavad?

Annika Grigortšuk
VNE juhataja eesistuja

20. ja 21. oktoobril toimus koostööprojekti “Mida naised tahavad?” järjekordne üritus Pärnus hotellis Strand.

Esimesel päeval, 20. oktoobril näitasime Andrei Tantsõrevi filmi “Õnnetuse tunnistajad” ning dokumentaalfilmi “Elavad konteinerid” Avatud Eesti Fondi filmikogumikust *Gender Montage*. Filmiprogrammile järgnes arutelu soolise võrdõiguslikkuse teemal – mis on sooline võrdõiguslikkus, kuidas on sooline aspekt seotud ühiskonna eri nähtustega, miks on oluline sootemaatikale tähelepanu pöörata. Teisel päeval, 21. oktoobril linastunud filmile “Lilja 4-Ever” eelnes sissejuhatav loeng Katri Tammekandi, sotsiaalministeeriumi võrdõiguslikkuse büroo peaspetsialisti poolt. Ta käsitles inimkaubitsemise teemat laiemalt, inimkaubitsemise seoseid prostitutsiooniga ning noorte hulgas enamlevinud müüte ja eelarvamusi. Publiku moodustasid suures osas vene keelt kõnelevad gümnaasiumiõpilased.

“Mida naised tahavad?” on koostööprojekt erinevate feminismist või naiste ja meeste võrdõiguslikkusest huvitatud organisatsioonide vahel: Võrdõiguslikkuse Noorteühing Eestis, ENUT, “Puhas Rõõm”, Soopark, Noorte Naiste Teaduslik Ühing “Vägivald”, mille raames juba toimus sel suvel Tallinnas,

Külastajad “Tilliga ja tillita” raamatuesitlusel

Hobusepea galeriis näitus “Rõõmurevolutsioon”, menuka esseekogumiku “Tilliga ja tillita: retsepte Eesti feministidelt” esitlus, hulgaliselt noortele mõeldud filmi- ja diskussiooniõhtuid. Kampania lõppe üritustega 23.-24. novembril Tartus Korp! Filiae Patriae majas.

Küllap on võrdõiguslikkuse temaatikast huvitatule juba teada-tuntud nimeks ENUT ja üha omasemaks saab “Puhas Rõõm”, viimasel ajal ohtralt soo- ja keskkonnateadlikkust tõstvaid näitusi korraldanud naiskunstnike laulu- ja mänguselts. Siiski vajab tutvustamist üpris tundmatu ja uus nähtus – alles populaarsust ja liikmeskonda koguv Võrdõiguslikkuse Noorteühing Eestis.

Helen Talalae “Puhta Rõõmu” näitusel

Võrdõiguslikkuse Noorteühing Eestis (VNE) asutati 6. märtsil 2003. a. vabatahtlusena. Idee sellise ühingu loomiseks tekkis sama aasta 13.-14. veebruaril Tallinnas toimunud III Läänemere maade naiste konverentsi “WoMen & Democracy” raames. VNE on mõeldud noortele, kes on huvitatud võrdõiguslikkuse, aga ka demokraatia ja inimõiguste temaatikast ning soovivad selles valdkonnas aktiivselt tegutseda ja ennast täiendada. Noorteühingu eesmärgiks on eeskätt soolise võrdõiguslikkuse, kuid ka inimõiguste ja demokraatia vallas:

- seminaride, koolituste jms. ürituste korraldamine;
- koostöö tegemine vastavate kodu- ja välismaiste (noorte)organisatsioonidega;
- teemakohaste trükiste väljaandmine;
- üliõpilaste abistamine soolise võrdõiguslikkuse temaatikaga haakuvate lõputööde kirjutamisel.

Ühingusse kuuluvad praegu peamiselt üliõpilased, samuti sotsiaalministeeriumi Võrdõiguslikkuse büroo noored töötajad. Noorteühing tervitab oma ridades ka huvilisi, kes vanuse poolest enam mõiste “noor” alla ei mahu, kuid kes sooviksid nõu ja jõuga noortele abiks olla.

Ilmus raamat....

Mari-Liis Sepper
 “Võrdsed võimalused naistele ja meestele EL-iga
 ühinemise protsessis” toimetaja.

Soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu saja neljandat versiooni koostades on paslik kõnelda sellest, mis Eestis viltu on läinud ja miks. Võrdõiguslikkuse sõdalaste read püsivad vankumatud, nende relvadeks on järeleproovitud argumendid kontinendi arenenud osast, kuid, mis jääb juhtumata, on soolise võrdõiguslikkuse seaduse sünniime. Võrdsete võimaluste pooldajad mattuvad pehmesse vatilaadsesse uttu – patriiarhaalne summuti teeb oma tööd.

K o d u m a i s t e l e reanaistele (sic!) ulatavad aga vahetevahel käe mõttekaaslastel teiselt poolt klaaskuplit, mitmed küsimused saavad jälle vastuse ning edasine liikumissuund peaks liikuda tahtjale aimuma.

2003. aasta jaanuaris ilmus tänu Eesti Avatud Eesti Fondile eestikeelne väljaanne “Võrdsed võimalused naistele ja meestele Euroopa Liiduga ühinemise protsessis. Kandidaatriikide aruannete võrdlev analüüs. Ülevaade Eesti aruandest.” Raamat on sündinud tänu Rumeenia

Avatud Ühiskonna Fondi ja Avatud Ühiskonna Instituudi võrgustiku naisprogrammi ühistööle. Euroopa Liiduga ühinemise eel on kandidaatriikide soolise võrdõiguslikkuse seadusandluse analüüsimiseks ühendatud vana ja uue Euroopa jõud ning spetsialistid on kirja pannud siseriikliku seadusandluse euronormidega kooskõlastuse

Raamatu “Võrdsed võimalused naistele ja meestele Euroopa Liiduga ühinemise protsessis” tutvustamine

Eha Reitemann
 seminaride koordinaator

Raamat “Võrdsed võimalused naistele ja meestele Euroopa Liiduga ühinemise protsessis. Kandidaatriikide aruannete

anno 2002.

Raamatu esimeses pooles võibki lugeda Euroopa Liidu ekspertide võrdlevat analüüsi seitsme kandidaatriikide aruannete põhjal. Viimasest selgub, et seitsmest kandidaatriigist on Eestil meeste ja naiste palgavahedega kõige suuremad probleemid. 1997. aastal said naised võrreldes meestega keskmiselt 28% vähem palka. Ka muude näitajate osas pole Eesti erinevalt poliitikute ootustest kandidaatriikide esirinnas.

Kohalike juristide (Carita Rammus, Marika Linntam ja Milvi Jänes) poolt tehtud ülevaated hetkel

kehtivast seadusandlusest ja seaduste tegelikust efektiivsusest soolise ebavõrdsuse vähendamisel on olnud aluseks riikliku aruande koostamisel. Trükise teises osas ongi äratoodud Eesti aruande lühendatud kujul. Eesti aruande alapeatükid on aga kohati sama lagedad nagu parlamendiliikme pea soolise võrdõiguslikkuse seaduseelnõu arutamisel. Põhjuseks vajalike seadusandlike muudatuste puudumine ja vastavate valdkondade reguleerimatus. Loogilise järeldusena rõhutavad euroliidu spetsialistid, et soolise võrdõiguslikkuse seaduse vastuvõtmisel Eestis olukord võrdsete võimaluste rindel kohe paraneb ning Maarjamaa asetus vastavas riikide pingereas Montenegrost ja Bulgaariast

tublisti ette jõuab.

Ergo võrdsete võimaluste väljaanne on vajalik lugemine neile, kes veel soolise võrdõiguslikkuse sisse sugugi mitte ei usu, ehk siis Eesti seadusandjale, poliitikule, juristile, kodanikule.

“Minagi olen Arkaadia teel, kuigi ma sündisin saunas...”

võrdlev analüüs. Ülevaade Eesti aruandest” ilmus selle aasta jaanuaris ja annab lisaks Eesti seaduste võrdlemisele EL-i standarditega hea ettekujutuse soolise võrdõiguslikkuse printsiibi olemusest ja selle rakendamise erinevates kandidaatriikides.

Alates aprillikuust on ENUT tutvustanud raamatut erinevates Eesti maakondades.

Kohalikeks koostööpartneriteks teadmiste levitamisel

valisime piirkondlikud naiste ümarlaud ja kohalikud naisorganisatsioonid. Sooviks oli kaasata koolitusse võimalikult palju kohalike omavalitsuste esindajaid. Hoolimata tehtud pingutustest on nendepoolne huvi asja vastu jäänud küllaltki leigeks.

“Võrdsete võimaluste” seminar Haapsalus

Kuna sooline võrdõiguslikkus on meie ühiskonnas siiski veel tundmatu teema, oleme püüdnud “Võrdsete

Eesti Naisteühenduse Ümarlaua (ENÜ) loomisest ehk veidi Eesti naisliikumise lähiajalugu

Eha Reitemann
 ENUT-i esindaja Eesti Naisteühenduste Ümarlauas

Selle aasta 16. augustil kirjutasid Viljandis 19 erineva Eesti naisteühenduse ja naisuurimuse või naiskoolitusega tegeleva organisatsiooni alla Eesti Naisteühenduste Ümarlaua koostööleppel.

Mis see ümarlaud siis on?

Sõlmitud koostööleppes on määratletud: “Ümarlaud on avatud ja demokraatlik naiste ühenduste koostöö vorm, mille sihiks on kujundada naiste ühised seisukohad olulistes ühiskonnaelu küsimustes ja dialoogis avaliku võimuga edendada osalusdemokraatiat ning naiste ja meeste võrdõiguslikkust. Ümarlaud tunnustab oma tegevuses võrdväärselt kõiki naiste ühendusi sõltumata nende juriidilisest staatusest ja teeb koostööd kõigi aktiivsete naistega, kes soovivad ühiskonnaelus kaasa rääkida.”

Just vajadus kõigi naisühenduste jaoks võrdväärse osalusvõimaluse järele saigi ümarlaua loomisest otustavaks. Idee ise öeldi esmakordselt välja piirkondlike naisteühenduste ümarlaude esindajate poolt 17. mail

võimaluste” raamatu tutvustamise käigus selgitada eelkõige naiste ja meeste võrdõiguslikkuse põhimõisteid, mida tihti omavahel segamini aetakse – “võrdsus” (ei tähenda ühetaolisust), “võrdsed õigused” ja “võrdõiguslikkus”, “võrdne kohtlemine”, mis vahe on võrdsusel *de jure* ja *de facto*, mida tähendavad “otsene” ja “kaudne diskrimineerimine”, kuidas on määratletud seadustes kurikuulus “ahistamine” jne.

Kokku üheksal juba toimunud seminaril on esinenud sotsiaalministeeriumi võrdõiguslikkuse büroo juhataja Ülle-Marika Papp, “Võrdsete võimaluste” väljaande toimetaja Mari-Liis Sepper, Riigikogu põhiseaduskomisjoni nõunik Janek Laidvee, Naiskoolituskeskuse juhataja Reet Laja ja teised spetsialistid. Esimene seminar toimus Raplas, järgnesid üritused Jõhvis, Kuressaares, Haapsalus, Kiviõlis, Kloogarannas, Viljandis, veel üks seminar Haapsalus ja Tartus. Novembri lõpus on kavas korraldada veel üks üritus, seekord Paides.

Tahan tänada eelkõige kõiki kohalikke koordinaatoreid, kes seminaride ettevalmistamisega palju vaeva näinud – Silvi Tarto, Ene-Eha Urbala, Laine Tarvis, Rea Raus, Milvi Kompus, Lea Saareoks, Tiit Laan, Leili Pruun – ja seminaride läbiviimist toetanud Avatud Eesti Fondi.

Haapsalus toimunud kohtumisel. Selleks ajaks olid oma piirkondlikud ümarlaud olemas 13 Eesti maakonnas. Nende ümarlaude töös osalesid ja osalevad kohalike naisühenduste kõrval ka üleriiklike naisorganisatsioonide ja erakondade naiskogude piirkondlikud klubid. Ümarlaud ise on vabad erakonnaideoloogiatest, seal arutatakse asju naiste vaatepunktist lähtuvalt. Piirkondlikud ümarlaud on järjest enam huvitunud kaasaraakimisest lisaks kohalikule tasandile ka riigi ja rahvusvahelisel tasandil, seni on neil puudunud selleks aga selge väljund. Kui meie erakondade naiskogudel on ka seni olemas olnud võimalus oma partei kaudu otsustusprotsessides osaleda, siis muudel naisteühendustel on selline võimalus praktiliselt puudunud, osalusdemokraatia meil veel ei toimi. Üksiku ühenduse ja ka ühe ümarlaua hääl jääb riiklike otsuste mõjutamisel aga liiga nõrgaks. Sellest siis ka idee luua kõiki Eesti naisteühendusi, naisuurijaid ja koolitajaid ühendav ümarlaud, kelle häält võtaks kuulda ka riik oma otsuste langetamisel ja poliitikate kujundamisel.

Samal ajal oli Tallinnas koos käivas Erakondade Naisteühenduste Ümarlauas küpsenud kava luua uus Eesti naisi riigi ja rahvusvahelisel tasandil ühendav ja esindav katusorganisatsioon, esialgu ainult erakondade MTÜ-na registreeritud naisühenduste baasil, hiljem kutsuti juurde ka üleriikilise liikmeskonnaga naisorganisatsioone.